

GELCICH (Jelčić, Đelčić, Gjelčić), Josip, povjesničar (Kotor, 26. XI. 1849 — Gorica, 4. II. 1925). Filozofski fakultet završio u Grazu. U Dubrovniku obavljao dužnost konzervatora spomenika i upravitelja Dubrovačkoga arhiva. God. 1882—90. izdavao Biblioteku za povijest dalmatinsku. Proučavao povijest Dubrovnika i Kotora te objavljivao građu iz Dubrovačkoga arhiva, dokumente i podatke o dubrovačkim spomenicima (»Monumenta Ragusina«, »Libri reformationum«, IV i V, MSHSM, 1896, 1897).

BIBL.: *Memorie storiche sulle Bocche di Cattaro*, 1879; *Dello sviluppo civile di Ragusa considerato nei suoi monumenti storici ed artistici*, 1884. N. B. B.

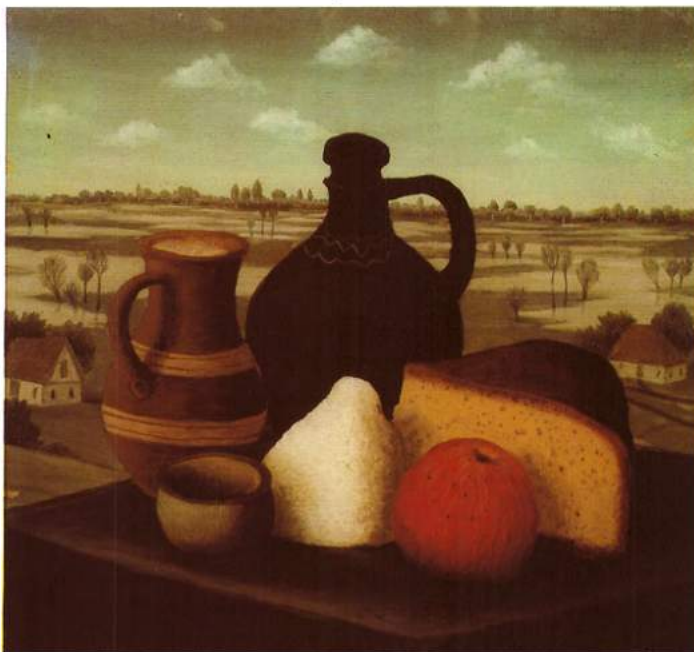
GENDIĆ, Vera, keramičarka (Zagreb, 31. XII. 1909). Završila Obrtnu školu u Zagrebu (1947). Od 1948. bavi se uporabnom i dekorativnom keramikom. Na svojim radovima (vaze, tanjuri) prikazuje ženske likove, pretežno u tehnici mozaika, glazurnim bojama. Modelira figure u terakoti, s folklornom tematikom. Izlaže od 1950, samostalno u Crikvenici (1965, 1966), Zagrebu (1970) i Lausanni (1971).

GENERALIĆ, Ivan, naivni slikar (Hlebina, 21. XII. 1914 — Koprivnica, 27. XI. 1992). Po zanimanju zemljoradnik, središnja ličnost hlebinske slikarske škole. Njegovu nadarenost uočava 1930. K. Hegeđušić koji mu daje upute za dalji rad. Prvi put izlaže, zajedno s F. Mrazom, na III. izložbi grupe »Zemlja« u Zagrebu 1931. S istom grupom izlaže 1932, 1934. i 1935. u Zagrebu, 1934. u Sofiji i 1935. u Beogradu. Za afirmaciju naive u našoj novijoj umjetnosti važna je izložba u Zagrebu 1936 (I. Generalić, F. Mraz, M. Virius). Osim crteža i akvarela (*Husovci u snijegu*, 1930; *Zima u Hlebinama*, 1931; *Tučnjava na proštenju*, 1933), slika uljem na drvu ili platnu (*Sprovod Štefa Halačeka*, 1934; *Ciganski svati*, 1936), a potom usvaja tehniku tempere i ulja na staklu (*U šumi*, 1938; *Žeteoci*, 1939; *Otok*, 1940).

Rano razdoblje I. Generalića karakterizira socijalnokritički realizam, što ga povezuje s tendencioznom umjetnošću grupe »Zemlja«. U formalnom pogledu, njegovo je stvaralaštvo do 1941. izraz mogućnosti pučkoga likovnog govora. Poslije 1945. slika bukolike podravskoga krajolika i mrtve prirode u kojima prevladavaju jednostavnost oblika i sigurnost crteža (*Mrtvi pevec*, 1954). Posebnu pozornost pridaje perspektivi i prostoru, a u koloritu se ističu profinjeni tonski prijelazi. Selo je i nadalje osnovni motiv, ali mjesto izražavanja društvenih emocija preteže sklonost idealizaciji. U to vrijeme razvija tehniku slikanja na staklu do majstorstva te snažno utječe na formiranje drugoga naraštaja hlebinske škole (I. Večenaj, D. Gaži, F. Filipović). Dotadašnja stvaralačka iskustva i spoznaje sintetizira u djelu *Smrt moga prijatelja Viriusa* (1959). Iste godine nastaju *Drvosječe* i *Jelenski svati*, u kojima prevladavaju lirski ugođaj i pastoralno raspoloženje. U pozadini likova iz prvoga plana rascvjetavaju se koraljne krošnje koje postaju oznakom Generalićeva osobnoga stila. Poslije 1970. G. mijenja morfologiju i način slikanja, okrećući se simboličkim i egzistencijalnim sadržajima (*Autoportret*, 1975; *Peski*, 1975). Slike postaju gotovo monokromne, a pojedinosti se uvećavaju do monumentalnih razmjera (*Maska s trubom*, 1975). Oblici su sažeti na siluete, s izoštranim crtežom na neutralnoj pozadini (*Radnik*, 1976). Posljednjih godina izradio je nekoliko slika zajedno sa sinom Josipom, a 22 djela poklonio je 1980. galeriji u Hlebinama. — Međunarodnom potvrđivanju I. Generalića pridonijele su samostalne izložbe u Parizu (1953) i Bruxellesu (1958), kao i sudjelovanje na Bijenalu u São Paulu (1955). Bio je zastupljen na izložbama naivne umjetnosti u Dubrovniku, Baden-Badenu, Knokke le Zouteu, Baselu, Bratislavi, Zagrebu, Šangaju, Peking, Tokiju, Petrogradu i Madridu.

LIT.: O. Bihalji-Merin, Ivan Generalić, Baden-Baden 1960. — D. Bašičević, Ivan Generalić, Zagreb 1962. — B. Kelemen, Naivno slikarstvo Jugoslavije, Zagreb 1969. — G. Gamulin, I pittori naïfs della Scuola di Hlebina, Milano 1974. — V. Maleković, I Naïfs Croati, Novara 1975. — N. Tomašević, Magični svet Ivana Generalića, Beograd 1976. — B. Kelemen, Slikarstvo i kiparstvo seljaka i radnika između dva rata u Jugoslaviji (katalog), Zagreb 1979. — M. Špoljar, Ivan Generalić (katalog), Hlebina 1980. — M. Špoljar i T. Šola, Skica za povijest hlebinskog kruga (katalog), Zagreb 1981. — V. Crnković, Ivan Generalić — crteži, Koprivnica — Zagreb 1985. VI. MČ.

GENERALIĆ, Josip, naivni slikar (Hlebina, 19. II. 1936). Završio je Učiteljsku školu u Križevcima 1956. Diplomirao na Višoj pedagoškoj školi. Slika od 1950, najprije pod utjecajem oca I. Generalića. U prvoj fazi radi u maniri hlebinske škole. Od 1960-ih mijenja tematiku i stil; u kompoziciju prodiru nadrealni i dekorativni elementi (*Pejzaž s potokom*, *Djevojčica u polju*, *Poslije kupanja*). Oko 1970. priklanja se fantastici (*Žena s ribom*, *Riba na otoku*). Nakon 1973. odvaja se potpuno od podravskoga idioma te temama i svjetonazorom gradi vlastiti način

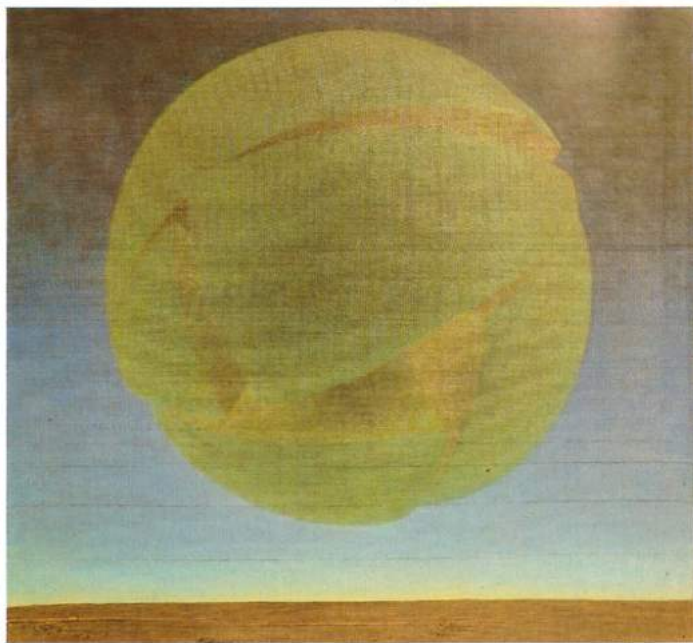

I. GENERALIĆ, *Mrtva priroda*. Zagreb, Moderna galerija

izražavanja. Slikajući grupne ili pojedinačne portrete popularnih ličnosti filma i show bussinesa, vješto ih i nekonvencionalno smješta u pejzaže svojih prethodnih dviju faza — hlebinsku i cvjetnu (*Beatlesi u Hlebinama*, *Yul Brynner, Janis Joplin, Sofia Loren*). Sklon nemogućemu i nadrealnomu u službi realnoga, koloristički i kompozicijski mijenja način slikanja, naglašujući središnji motiv snažnim tonovima u širokim plohama podređujući mu okoliš. Istodobno radi seriju jednostavnih i sažetih crteža. Slike *Jabuke* iz 1965. i *Pejzaž sa suhim drvetom* iz 1967. najavljuju Generalićevu »crnu fazu« kojom je zaokupljen od 1977. a posljedica je njegovih »crnih« vizija ali i istinskih slutnji zla (*Gvajana 78*, *Rat glad smog*, *Ne poželi zemlju bližnjega svoga*). Svojevrsnim verzizmom, slika svijet na rubu katastrofe i samouništenja: bića-mutante, pejzaže terora i zagađenja, panseksualizam,

J. GENERALIĆ, *Sofia Loren*

T. GERIĆ, Slika V.

izopačenost, nakaznost, razaranje, smrt i život istodobno (*Izgubljeni imunitet, Monstrum jede cvijeće, Ljubav leptirice i šišmiša, Preobražaj dvoglavog vodenjaka, Pesticidomani*). Posljednjih se godina intenzivno bavi grafičkim tehnikama u dubokome tisku. Izdao je grafičke mape *Prsten od zmije*, 1987 (predgovor V. Maleković), *Mutanti* 1987 (predgovor T. Maroević), *Hlebine*, 1987 (predgovor J. Škunca), *Ringšpil*, 1987 (predgovor Ž. Domljan), *Fala*, 1989 (stihovi D. Domjanić). Priredio je više od stotinu samostalnih izložbi u zemlji i inozemstvu, te sudjelovao na više od devet stotina skupnih izložbi. Sudjelovao na smotrama naivne umjetnosti u Bratislavi, Zagrebu, Münchenu, Zürichu.

BIBL.: *Povratak Hlebinama*, u katalogu retrospektivne izložbe, Hlebine 1979.

LIT.: A. Jakovsky, M. de Micheli, B. Kelemen i J. Depolo, Josip Generalić, Zagreb 1972. — B. Kelemen, Josip Generalić (katalog), Zagreb 1975. — M. Špoljar, Josip Generalić (katalog), Hlebine 1979. — N. Križić, Josip Generalić — crna faza (katalog), Zagreb 1986. — M. Špoljar, Josip Generalić — crna faza, Hlebine 1986. — N. Križić i M. Špoljar, Josip Generalić — crna faza (monografija), Zagreb 1986. — V. Bužančić, Josip Generalić (katalog), Zagreb 1986. — O. Bihalji-Merin, J. Baldani, J. Depolo, K. Smiljković i V. Maleković, Josip Generalić (monografija), Zagreb 1988. V. G. Č.

GENERALIĆ, Mato, naivni kipar (Hlebine, 7. X. 1920 — Zagreb, 22. IX. 1985). Po zanimanju zemljoradnik; mlađi brat I. Generalića. Skulpturom se bavi od 1950. Jedan od začetnika kiparske naivne umjetnosti hlebinskog kruga. Rezbari motive iz života sela i likove seljaka, a najizrazitiji talent iskazuje u prikazima životinja. Teme iz legendi izražava simbolima i alegorijskom kompozicijom. Samostalno izlagao u Hlebinama 1972. Sudjeluje na skupnim izložbama u zemlji i inozemstvu.

LIT.: T. Šola, Mato e Milan Generalić (katalog), Milano 1975. — O. Ričko, Mato i Milan Generalić (katalog), Hlebine 1987. R.

GENERALIĆ, Milan, naivni slikar (Hlebine, 18. III. 1950). Završio Školu primijenjene umjetnosti u Zagrebu 1969. Živi u Hlebinama, slika od 1961, a prvu pouku dobiva od strica Ivana i bratića J. Generalića. Uljem na staklu slika uglavnom poetizirane hlebinske krajolike i svakodnevnicu; minuciozno obrađuje pojedinosti i koristi sve nijanse zelene boje (*Ljeto, Staza u travi*). Radi i drvoreze. Samostalno izlagao u Hlebinama 1969 (pod pseudonimom Milček Barberov), Zagrebu (1969, 1988), Milanu (1975), Münchenu (1981), Beču (1982), Berlinu (1982), New Yorku (1982), Grazu (1985) i Salzburgu (1985).

LIT.: T. Šola, Mato e Milan Generalić (katalog), Milano 1975. — O. Ričko, Mato i Milan Generalić (katalog), Hlebine 1987. V. G. Č.

GERBER, William, njem. arhitekt. Doktorirao na Visokoj tehničkoj školi u Dresdenu 1912. disertacijom o starokršć. crkvama u Istri i Dalmaciji (*Altchristliche Kultbauten Istriens und Dalmatiens*). Rezultati njegovih istraživanja u Solinu (*Untersuchungen und Rekonstruktionen der altchristlichen Kultbauten in Salona*) objavljeni su u I. sv. publikacije *Forschungen in Salona* (Beč 1917).

GERERSDORFER, Ivan, kolekcionar (Zagreb, 6. X. 1927 — 7. XII. 1993). Prikupio je jedinstvenu zbirku glazbenih automata iz vremena 1814 — 1914 (orgulje, glazbene kutije, orkestrioni i dr.), kojom je prikazan razvoj mehaničke automatizacije glazbe i povijest tehnike zapisivanja zvuka (fonograf, gramofon). Zbirka je otvorena 1960 (Kabinet muzičkih automata »Ivan Gerersdorfer«) i poklonjena gradu Zagrebu 1979. Priredio je nekoliko izložaba s katalogima. Bavio se restauriranjem muzičkih automata i starih satova.

T. Pl.

GERIČEVIĆ (Gjeričević), Mate, graditelj (Korčula, 1807 — ?). Zanat izučio kod svog oca; radio kao klesar na Korčuli. Sagradio zvonik crkve Sv. Frane u Zadru. U okolici Zadra i na obližnjim otocima gradio mostove (na potoku Mračaju u selu Strmici blizu Graba; most Dabar blizu Vrpolja kraj Šibenika od bijela kamena, urešen stupovima), tri spremišta za sol u Pagu i zvonik crkve u Betini na otoku Murteru.

GERIĆ, Tomo, slikar (Vrbanovac, 1. XII. 1933). Završio Akademiju u Zagrebu 1957 (O. Postružnik). Suradnik Majstorske radionice K. Hegedušića 1957 — 62. Izlagao s grupom »Mart« u Austriji (1961) i Nizozemskoj (1962). Od 1971. živi u Opatlju. Slika »planetarne« krajolike nadrealnoga ugođaja; osnovni mu je motiv razlomljena kugla koja lebdi iznad opustošena krajolika (*Slika II*, 1979; *Slika III*, 1979). Posebnu pozornost posvećuje površini na kojoj primjenjuje prozirne lazure i reljefnu strukturu materije. Središnji motiv oblikovan je uz pomoć svjetlosti. Planetarna kugla pojavljuje se i kao motiv njegovih skulptura. Samostalno izlagao u Zagrebu (1960, 1963), Poreču (1974, 1976, 1978) i Umagu (1978). Bavi se grafikom i keramikom.

LIT.: B. Kelemen, Fantastično slikarstvo šestog desetljeća u Hrvatskoj, u katalogu: Jugoslavenstvo slikarstvo šeste decenije, Beograd 1980, str. 84 — 85. Ž. Sa.

GERSTNER, Antun, zlatar (Ostrogon, Mađarska, 1817 — Varaždin, 28. VIII. 1890). Došao 1844. u Varaždin i otvorio zlatarsku radionicu. Od njegovih radova očuvali su se srebrni šiljak za cehovsku zastavu iz 1853 (Hrvatski povijesni muzej), dvije srebrne kutijice za sv. ulje iz 1858 (crkva Sv. Florijana, Varaždin), dvije srebrne krune za leopoldovsku crkvu iz 1859 (Dijecezanski muzej u Zagrebu), srebrni pacifikal u franjevačkoj crkvi u Virovitici i srebrni kalež iz 1845. u župnoj crkvi Sv. Ane u Križevcima.

LIT.: I. Lentić, Varaždinski zlatari i pojasari, Zagreb 1981.

I. Le.

F. GIFFINGER, *Portret nepoznate gospođe*. Osijek, Galerija likovnih umjetnosti

